

[Forsvarsministeren.]

er noget krampagtigt over hele den argumentation, de herrer anvender.

Når man skal tage stilling til dette problem — og ingen kan komme uden om at tage stilling til det —, må man skelne mellem den indledende episode i en sådan situation, hvor forholdsordrens ord må stå fast på forhånd, for at enhver kan vide, hvad de skal gøre, og det, der følger efter. Når den indledende episode er ovre, når vi er kommet over dette begyndelsesstadium af overfaldet, når situationen kommer mere og mere under kontrol, så bliver det selvfølgelig det normale kommandosystem, der kommer til at virke i stadig større og større udstrækning. Regeringen og andre lovlige myndigheder må naturligvis i den situation, som man her må tænke sig, holdes i den snævrere mulige kontakt med de militære myndigheder, som skal handle på regeringens ansvar i den første situation og også fremefter. Det er en selvfølgelig sag, at de overordnede chefer indenfor værnene i en sådan situation, som vi lige så godt kan prøve at tænke igennem, hurtigst muligt og snævrere muligt må holde kontakt med de underordnede kommandoer alt efter de direktiver, de får fra den siddende regering. Altså, alle de ordrer, der kommer fra disse lovlige myndigheder og gennem disse kanaler, vil selvfølgelig stå fast.

Jeg synes, at problemstillingen er så indlysende klar. Problemstillingen er nemlig den — og deri er altså det radikale parti enigt, hvis det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) er udtryk for sit partis opfattelse —, at vi siger overfor et uvarslet angreb, at vi vil ikke løbes over ende uden kamp, og lykkes det at hindre dette, så arbejder hele det legale system efter de linier, der er fastlagt allerede i fredstid. Det er i det hele taget den ejendommelige misforståelse, der gør sig gældende, synes jeg, hos de to herrer kritikere, at man ved at give ordrer på forhånd om at møde en akut situation på en bestemt måde skulle have fraskrevet sig retten til at øve indflydelse på udviklingens senere gang. Det er udtryk for begrebsforvirring, hvis man har den opfattelse.

At lovlige ordrer til enhver tid og i enhver situation skal respekteres, det har altid i forbindelse med drøftelsen af forholdsordrer været en udtalt forudsætning, og man har da heller aldrig nogensinde til de forholdsordrer, jeg har haft lejlighed til at studere, føjet en sætning om, at militære eller andre myndigheder sandelig også måtte rette sig efter de forfatningsmæssige organer. Så

langt er man aldrig gået hverken i radikal tid eller i anden tid. Det er noget, der har været en selvfølge. (Jørgen Jørgensen [Lejre]: Der har ikke stået det modsatte!). I den forholdsordre, som bl. a. det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) har et medansvar for som regeringsmedlem, hvor man skelkede mellem neutralitetskrænkelser og direkte angreb på landet, har der stået i forbindelse med „direkte angreb på landet“, at sådanne forsøg, når fjendtlig hensigt var utvivlsom, skulle mødes med kamp uden at afvente ordre. (Aksel Larsen: Ja, ja!). Javel, det er nøjagtigt samme problem. De herrer siger, man skal møde kampen uden at afvente ordre. (Jørgen Jørgensen [Lejre]: De må ikke holde op!). Det er beklageligt, at det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) spiller tungnem; jeg synes, han spiller mere tungnem, end han er fra naturens hånd. (Aksel Larsen: Nej, nej!). Ja, det er en kompliment til det ærede medlem. Det med, at man ikke må holde op, er en påstand, der strider mod alle de argumenter, jeg lige nu har stået og fremført overfor det ærede medlem, idet jeg har påpeget, at de forfatningsmæssige myndigheder på intet tidspunkt har fraskrevet sig retten til at vurdere enhver situation.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Jeg skal erkende, at forsvarsministerens slutningsbemærkning var rigtig. De forfatningsmæssige myndigheder har på intet tidspunkt fraskrevet sig retten til at vurdere en situation, men de har givet ordre til, at deres ordrer i en bestemt situation ikke under nogen omstændigheder må adlydes. De forbyder de underordnede militære instanser at lystre ordrer fra kongen, forsvarsministeren eller andre myndigheder til at indstille kampen eller lignende. Det er det, der står i forholdsordren, og det kan man ikke snakke sig væk fra.

Det ærede medlem hr. Hans Hedtoft siger om denne forholdsordre, at hans parti heller ikke var helt glad for den, men hvis de statsretsagkyndige kommer til det resultat, at den er i overensstemmelse med forfatningen o. s. v., så har man ikke noget imod den. Ærlig talt, jeg tror, at det, det drejer sig om, ikke er, hvad statsretsagkyndige, altså professorer og lignende, efter lange og grundige overvejelser og sammenligninger får ud af det. Det, det drejer sig om, er: Hvorledes vil de, som forholdsordren er bestemt for, opfatte den? De kan kun opfatte den på den måde, at i tilfælde af angreb på landet skal det, uden at der er sat nogen frist — det drejer sig ikke, som ministeren sagde, om de